

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

12 september 2006

GEDACHTEWISSELING

**over het zevende Kaderprogramma voor Onderzoek, Technologische Ontwikkeling en
Demonstratie van de Europese Unie
en over de visienota ‘De verruiming van het steunbaar innovatietraject’
met mevrouw Fientje Moerman, viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie
en Buitenlandse Handel**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de heer Koen Van den Heuvel**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goey.

Vaste leden:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Johan Deckmyn, Freddy Van Gaever, Roland Van Goethem, John Vrancken;
de heer Jan Laurys, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
de heer Louis Bril, mevrouw Annick De Ridder, de heer Jul Van Aperen;
mevrouw Anissa Tamsamani, de heren Joris Vandenbroucke, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Katleen Martens, de heren Jan Penris, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heer Carl Decaluwe, mevrouw Kathleen Helsen, de heer Frans Peeters, mevrouw Miet Smet;
mevrouw Patricia Ceysens, de heer Jaak Gabriels, mevrouw Vera Van der Borgh;
mevrouw Caroline Gennez, de heren Chokri Mahassine, Robert Voorhamme.

Toegevoegde leden:

mevrouw Vera Dua;
de heer Jan Peumans.

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie organiseerde op 22 juni 2006 een gedachtewisseling met Vlaams minister Fientje Moerman over het zevende Kaderprogramma voor Onderzoek, Technologische Ontwikkeling en Demonstratie van de Europese Unie en over de visienota 'De verruiming van het steunbaar innovatietraject'. Deze gedachtewisseling is het vervolg op eerdere besprekingen in de commissie over de opvolging van de Europese dossiers. Bij die besprekingen werd gesteld dat een specifieke gedachtewisseling over het innovatiebeleid zich opdrong in het licht van de ontwikkelingen rond het zevende kaderprogramma (zie *Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 51/8*).

I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER

Minister *Fientje Moerman* wijst erop dat de economische productie- en innovatiecycli steeds korter worden. Gevolg is dat O&O-kosten steeds zwaarder gaan wegen op de kostenstructuur en dus ook in het internationale concurrentiegebeuren. In de interne markt probeert men juist de concurrentiekracht van de Europese industrie te bevorderen, het potentieel optimaal te gebruiken en het welzijn van de burgers te bevorderen. Wetenschap en technologie worden daarin ingeschakeld.

De kaderprogramma's voor onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie zijn meerjarenprogramma's. Ze moeten worden goedgekeurd overeenkomstig de procedures die in de Europese verdragen worden beschreven. Artikel 130F, G en I, van het EU-verdrag (Verdrag van Maastricht) en artikel 7 van het EGA-verdrag (Verdrag op de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie) vormen de huidige juridische basis.

Het eerste besluitvormingsmechanisme is de beslissing over het kaderprogramma zelf door de Raad van Ministers en het Europees Parlement. Alle O&O-programma's van de gemeenschappen moeten erin opgenomen worden. Parallel moet de ministerraad ook beslissen over het O&O-programma van de EGA. Dezelfde procedure is van toepassing voor de regels voor deelname die het juridisch kader bepalen binnen hetwelk organisaties, instellingen, actoren aan het kaderprogramma kunnen deelnemen. Over de specifieke onderzoeksprogramma's binnen het kaderprogramma wordt beslist bij bijzondere meerderheid

binnen de Raad. Het Europees Parlement heeft alleen adviesbevoegdheid.

Het zevende kaderprogramma loopt over de periode 2007-2013. Het programmavoorstel werd op 6 april 2005 gelanceerd door de Europese Commissie. Het eerste kaderprogramma startte in 1984. Het zesde kaderprogramma, dat eind 2002 startte, beschikte over een totaalbudget van 17,5 miljard euro. Op 15 juni 2006 heeft het Europees Parlement in eerste lezing de nieuwe begroting voor 50,524 miljard euro goedgekeurd. Het zevende kaderprogramma voor Euratom kreeg een budget van 2,751 miljard euro. Opdat het programma op 1/1/2007 van start zou kunnen gaan, gaat men uit van een soepele houding van Raad en EP.

Het goedgekeurde budget en de verdeling over de deelprogramma's reflecteert de Vlaamse bezorgdheden. De minister vernoemt een substantiële verhoging van de middelen voor de financiering van de internationale mobiliteit van onderzoekers, een belangrijk startbudget voor de Europese Onderzoeksraad en een verhoging voor de middelen voor het deelprogramma samenwerking. Een volledig overzicht van de verdeling van het budget is in bijlage bij het verslag gevoegd.

Het zevende kaderprogramma is gestructureerd rond vier specifieke deelprogramma's. In Samenwerking zit de steun aan transnationale samenwerking in een aantal voor Europa prioritaire thematische gebieden. Meer dan de helft van het beschikbare budget, namelijk in totaal 32.492 miljoen euro, wordt ervoor uitgetrokken. Dat is goed voor Vlaanderen, dat traditioneel niet slecht scoort binnen de betrokken programma's. Binnen deelprogramma Ideeën wordt een Europese Onderzoeksraad opgericht, die grensverleggend onderzoek moet ondersteunen op initiatief van de onderzoekers. Het programma Mensen ondersteunt de opleiding en loopbaanontwikkeling van onderzoekers. Het programma Capaciteiten beoogt het optimaal gebruik en de ontwikkeling van onderzoeksinfrastructuur, de versterking van de innovatieve capaciteiten van KMO's, de ontwikkeling van regionale onderzoeksclusters en de verbetering van de integratie van wetenschap in de maatschappij.

Voor wat betreft de regels voor deelname heeft de minister in de jongste Raad Concurrentievermogen gepleit voor de overgang naar een full-costsysteem voor alle deelnemers, de betrokken onderzoekers tij-

dig duidelijke informatie te geven en ze zo nodig te helpen en de implicaties te betrekken in de evaluatie.

België, vertegenwoordigd door Vlaanderen, heeft gevraagd in 2010 de impact van de voorgestelde maatregelen te evalueren op administratieve vereenvoudiging en globale budgetbesteding, wat door de Raad werd aanvaard. Dat is niet onbelangrijk, benadrukt de minister.

Daarnaast werd op aangeven van Vlaanderen ook een omstreden onderzoeksgebied opgenomen voor 50 miljoen euro, met name stamcelonderzoek, afkomstig van menselijke embryo's. Er moet wel voldaan zijn aan de volgende voorwaarden: het onderzoek moet toegestaan zijn door de betrokken landen en men mag geen menselijke embryonale stamcellen creëren alleen met het oog op onderzoek. Wetenschappers gaan ervan uit dat dit onderzoek een belangrijke bijdrage kan leveren in de behandeling van een aantal veel voorkomende ziektes zoals bijvoorbeeld suikerziekte en de ziekte van Parkinson.

De Vlaamse deelname aan de kaderprogramma's wordt continu gemonitord door de het departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI). Het is een belangrijke bron van middelen, want Vlaanderen haalt daar toch 70 tot 80 miljoen euro per jaar uit. Op basis van een analyse van de deelnamegegevens tot maart 2005 blijkt dat Vlaanderen zich in het zesde kaderprogramma heeft weten te handhaven met een return van 2,16 percent. Ongewijzigd in het zevende kaderprogramma zou dat tussen 150 en 160 miljoen euro betekenen.

Vervolgens gaat de minister in op de verschuivingen voor Vlaanderen tussen het vijfde en het zesde kaderprogramma. De onderzoekscentra halen meer middelen naar zich toe dan de universiteiten en worden de sterkste categorie. De bedrijven volgen op de derde plaats met 23 percent. Vlaanderen blijft sterk presenteren in de programma's IST (gebruiksvriendelijke informatiemaatschappij) en biowetenschappen, genetica en biotechnologie voor gezondheid en Euratom. De grootste deelnemers zijn IMEC en de KU Leuven. De Vlaamse bedrijven halen de helft van de Belgische bedrijfsdeelnames aan het zesde kaderprogramma.

Het belang van de Vlaamse deelname aan de kaderprogramma's is: de verhoging van de kwaliteit van het Vlaamse onderzoek door de blootstelling aan internationale competitie, de inkomsten, de verken-

ning van nieuwe markten, de ontwikkeling van joint ventures en internationale netwerken.

Vervolgens licht de minister de visienota 'Verruiming van het steunbaar innovatietraject' toe.

Waarmee moet men rekening houden als men overgaat tot de verruiming van het steunbare innovatietraject? De behoefte aan uitbreiding van verschillende programma's en acties is in de praktijk al gaandeweg voor een stuk ingevuld, maar een transparant en algemeen gestructureerd kader dringt zich op. Innovatie is het resultaat van de combinatie van diverse kennis-elementen. Het bedrijfsleven vraagt de integratie van de niet-technologische aspecten bij de uittekening van een innovatietraject. Innovatie vereist doorgaans ook belangrijke en dure onderzoeks- en ontwikkelingsnatrajecten van uiteenlopende aard, waarvoor momenteel geen overheidssteun kan worden aangevraagd. De dienstensector is dan ook relatief zwak innovatieperformant. De Europese regelgeving beperkt de mogelijke staatssteun. Zo zijn er bijvoorbeeld de modaliteiten van de zogenaamde kaderregeling. De standpunten van Europees Commissaris Neelie Kroes tonen aan dat nog een heel stuk moet worden uitgeklaard om de bestaande regeling aan te passen en/of uit te breiden, al worden wel projectonderdelen aanvaard zoals demonstratoren, zij het tegen een lager steunpercentage. Men beoogt in feite een meer adequate policy mix. Daarnaast moeten ook regulerende aspecten die innovatietrajecten kunnen in de weg staan, bekeken worden. De minister noemt het IWT-decreet van 7 mei 2004 zelf.

Een discussiethema voor Vlaanderen is: technologische innovatie omzetten in marktrijpe producten, meer marktaandeel en economische return inclusief werkgelegenheid. De minister pleit daarom voor een bredere, integrale definitie van innovatie, zoals: alle nieuwe combinaties van kennis, niet alleen technologieproducten en -processen, maar ook met een ruime maatschappelijke relevantie. Daarnaast moet men ook het hele traject van innovatieactiviteiten kunnen steunen. De budgettaire middelen voor O&O-bedrijfssteun zijn inmiddels steeds sterker bevroegd en het ontbreekt aan voldoende ruimte om bijkomend te honoreren. Een verruiming van het steunbaar innovatietraject mag niet leiden tot verdunning en versnippering van de O&O-middelen.

Voor KMO's is een belangrijk aandachtspunt het concept van de innovatiewaardeketen, die het hele

traject in ogenschouw neemt. Dit moet verder worden uitgewerkt in het KMO-actieplan.

De minister zegt dat projecten met een maatschappelijke finaliteit passen binnen de verbreding van het steunbaar innovatietraject. Ze vernoemt projecten in het toegepast biomedisch onderzoek. Maar ook de financiering van projecten van publiek-private mobiliteit van onderzoekers, die nu vaak door regels wordt bemoeilijkt, kan kaderen in een verbreding van het steunbaar innovatietraject naar projecten met kennisontwikkeling en -diffusie. Hierdoor wordt ook de omkering van de ondervertegenwoordiging van de dienstensectoren mogelijk.

Internationalisering wordt steeds belangrijker voor de innovatiecapaciteit, zelfs voor starters. Dat vergt grondiger en meer begeleiding. IWT en FIT moeten meer gaan samenwerken.

Naast middelen is ook evenwichtige verdeling nodig tussen types van onderzoek, tussen innovatie, diffusie en popularisering. Optimalisering van het evenwicht en ondersteuning van de volledige waaier zullen het voorwerp uitmaken van een ruim debat, dat informeel al aan de gang is. De minister betreurt dat het debat ten dele verengd wordt tot het volume van rechtstreekse steun aan het hoger onderwijs versus hoeveel rechtstreekse steun er wordt verleend aan de bedrijven. Reflectie en nadere studie zijn nodig. De minister belooft voor het najaar een brief aan VRWB, SERV en IWT waarin ze om hun standpunt zal vragen. Ze zal de benchmarkstudie van het steunpunt O&O-statistieken toevoegen.

De minister pleit voor een horizontaal en geïntegreerd beleid in de hele regering en alle agentschappen. De regering nam inmiddels een Vlaams Innovatiebeleidsplan aan als algemeen kader. Inmiddels is het milieu-innovatieplatform, dat een voorbeeldfunctie heeft op dit vlak, operationeel. Aan alle ministers werd gevraagd in hun respectievelijke beleidsbrieven aan te geven welke initiatieven ze plannen om daaraan in hun beleidsdomein gestalte te geven.

Een gefaseerde aanpak is wenselijk. Er zijn onder meer verbanden met het KMO-actieplan. Een ontwerpnota over de verruiming van het steunbaar innovatietraject zal na het zomerreces bij de Vlaamse Regering worden ingediend.

II. DISCUSSIE

Mevrouw *Miet Smet* stelt een verhoging van de budgetten en een waarschijnlijke verbreding van de

onderzoeksvelden vast. Dat is op zich goed, maar ook nietszeggend. Belangrijker voor de concurrentiepositie van Europa tegenover de VS en Japan is te weten hoeveel men zou moeten investeren. Anders kan men de cijfers niet beoordelen. Verder wordt al jaren gezegd dat Vlaanderen het goed doet op onderzoeksgebied, maar ook dat de resultaten te weinig leiden tot de ontwikkeling van nieuwe producten. Hoe komt dat, vraagt het lid.

Mevrouw *Caroline Gennez* is het helemaal eens met de vaststelling dat niet de middelen het probleem vormen in Vlaanderen maar wel de te enge gerichtheid op technologische ontwikkeling. De maatschappelijke output is te klein. Zij is blij met de toename van de middelen maar misschien moeten de inspanningen van de verschillende actoren beter op elkaar afgestemd worden. Het lid wijst op de federale beslissing om een strategisch innovatiecomité naar Fins model op te richten, wat goed zou zijn voor die afstemming. Het lid informeert naar de stand van zaken. Het plan om alle partners in het najaar aan te schrijven is een goed idee volgens mevrouw Gennez, maar ook de link met het federale niveau is nodig.

De missie van het IWT is nog altijd te eng. Die is inmiddels uitgebreid, maar de omvang daarvan is niet duidelijk. Het lid vraagt de minister meer inzicht te verschaffen.

Op het vlak van de policy mix is er fiscaal en federaal nog heel wat te doen, meent de spreker. Maar het federale niveau vraagt van Vlaanderen evenwaardige maatregelen. Wat is de minister van plan daaraan te doen? Is daarover al gesproken in de schoot van de Vlaamse Regering?

De overheid kan een bijdrage leveren met innovatieve aanbestedingen. Hoe staat het met de opvolging van de 2 percent die elke Vlaamse minister zou bijdragen, wil het lid weten. Welke financieringsmechanismen worden meegerekend?

Mevrouw Gennez heeft de indruk dat de minister Arkimedes, Vinnof, de Waarborgregeling en de Vriendenregeling allemaal betreft in het innovatiebeleid. Het is haar echter niet helemaal duidelijk wat de concrete link is met de Waarborgregeling en de Vriendenlening. Heeft de minister cijfers over het gebruik van deze financieringsmaatregelen voor innovatieve doeleinden?

De verdeling tussen het toegepast en het fundamenteel onderzoek verklaart volgens mevrouw Gennez mee het gebrek aan innovatieperformantie in Vlaanderen. De indruk bestaat dat die verhouding scheef-

getrokken is ten nadele van het toegepast onderzoek. In Finland is de verhouding 25-75 in het voordeel van het toegepast onderzoek, in Vlaanderen is het eerder 50-50. Het is goed dat men hier aan fundamenteel onderzoek doet, maar het kan nooit de bedoeling zijn dat men elders met de resultaten daarvan gaat lopen en die vervolgens commercieel uitbuit.

Mevrouw Gennez had ook een vraag ingediend over de kostprijs van onze patenten. Het verwerven van een patent gaat met nogal wat administratieve moeilijkheden gepaard. Het grootste deel van de kostprijs vloeit naar advocatenkosten. Misschien kan de mogelijkheid gecreëerd worden om binnen het IWT patentgemachtigden op te leiden, zodat zij onze KMO's kunnen bijstaan bij het patenteren van een uitvinding. Dat hoeft helemaal niet veel te kosten, maar het kan wel een wereld van verschil maken in de omzetting van fundamenteel naar toegepast onderzoek.

De heer *Koen Van den Heuvel* benadrukt dat voor de CD&V-fractie innovatie een gewestelijke materie is. Dat het federale niveau vooral inzake fiscaliteit nog een rol kan spelen, juicht hij wel toe maar initiatieven die ook nog in het recente verleden zijn opgezet om nieuwe fondsen te creëren op federaal niveau die dan in overleg met de gewesten moeten worden ingevuld, is niet de juiste procedure.

De heer Van den Heuvel herhaalt zijn bekommernis en die van mevrouw Gennez over de 'onzinbelastingen'. Hij vermoedt dat de minister daarover niet veel meer kan zeggen omdat het overleg dat voor vrijdag 16 juni was aangekondigd, blijkbaar niet heeft plaatsgevonden.

Uit de recente enquête van Unizo blijkt dat minder dan 40 percent van de Vlaamse KMO's het innovatienetwerk van het IWT kent, de helft kent de IWT-steunmaatregelen helemaal niet en amper 7 percent maakt daarvan gebruik. Op basis van deze resultaten pleit Unizo ervoor om de sensibilisatie en de externe communicatie op te drijven. Daar is volgens de heer Van den Heuvel een grote behoefte aan. Bovendien moeten de procedures voor steunmaatregelen efficiënt en eenvoudig zijn. Dat blijkt immers nog altijd een breekpunt voor een aantal KMO's.

De heer *Jan Peumans* sluit zich daarbij aan: begrijpbaarheid en hanteerbaarheid van dit soort dossiers is niet zo eenvoudig. De grote Vlaamse onderzoekscentra als het VITO, het Vlaams Instituut voor Bio-

technologie (VIB) en IMEC hebben perfect getrainde 'subsidiologen' in dienst, die weten hoe ze dossiers moeten indienen en zijn dus beter uitgerust dan de KMO's. Uit de vergelijking tussen het vijfde en het zesde kaderprogramma blijkt trouwens dat de onderzoekscentra meer middelen per deelname naar zich toehalen dan de universiteiten. Ze worden daardoor financieel de sterkste deelnemerscategorie, terwijl de bedrijven toch altijd wat achterop hinken. De minister moet een inhaaloperatie voor de KMO's tot stand brengen.

De 'Speurgids Wetenschap, Technologie en Innovatie' is volgens de heer Peumans een heel handig instrument. De lijst van het onderzoek aan tal van instellingen is bepaald indrukwekkend, hoewel niet altijd even relevant. Wat verwacht minister Moerman inzake innovatie van haar collega-ministers? Gaan de instellingen die onder hun bevoegdheid ressorteren, ook iets extra's doen? Hoe wil de regering het sectorale wetenschapsbeleid aanpakken?

De spreker betreurt dat Europa het oorspronkelijk geplande bedrag van 73 miljard euro in het zevende kaderprogramma met 20 miljard euro heeft teruggeschroefd. Dat heeft ook een weerslag op het Vlaamse niveau.

De heer *Roland Van Goethem* heeft begrepen dat ongeveer de helft van de Belgische bedrijven die deelnemen aan de kaderprogramma's, uit Vlaanderen komt. Hij merkt op dat het gros van het BNP en van de uitvoer in Vlaanderen gecreëerd wordt en concludeert dat er in Wallonië meer aan research en onderzoek wordt gedaan dan in Vlaanderen.

De spreker heeft ook gehoord dat er in Vlaanderen veel onderzoek gedaan wordt dat eigenlijk geen finaliteit kent: we creëren niet echt de productiemogelijkheden die volgen uit het onderzoek. Waar gaan de spin-offs, de productiemogelijkheden en de werkgelegenheid dan naartoe? Welke maatregelen kan Vlaanderen nemen om die in grotere mate hier te houden?

Ook de heer Van Goethem wijst op de onbekendheid van het IWT bij de KMO's: heel weinig KMO's doen een beroep op steun voor hun onderzoek. Is er een budgettaire ruimte om meer steunaanvragen op te vangen?

Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* merkt op dat er in het kader van BBB bepaalde beslissingen genomen zijn over de bestuurlijke impact van het IWT en

het FWO. Er moet worden voorkomen dat door een andere behandeling het effect van investeringen in innovatie niet volledig kan spelen. Met de visienota en de mededeling over het zevende kaderprogramma heeft de commissie nu al in het begin van de cyclus informatie gekregen, vermits de minister zegt dat daarover in het najaar nog een gesprek met de stakeholders zal plaats vinden. De commissie kan zich daar dan ook op voorbereiden.

Het innovatiebeleidsplan is door de regering goedgekeurd. Er is een advies van de SERV en de VRWB. Wanneer komt het naar het parlement? Hoe verhoudt zich dat met de hele discussie rond de verruiming van het steunbaar innovatietraject? Het innovatiebeleidsplan creëert toch een kader voor de inbreng van de andere departementen. Hoe zit het met de verdere opvolging van het Innovatiepact? De VRWB heeft ter zake een opdracht. Het voert een grondig onderzoek over welke domeinen extra of net minder steun verdienen. Hoe ver staat het daarmee?

Minister *Fientje Moerman* bevestigt dat de Europese Commissie oorspronkelijk veel meer geld had gevraagd. Ze heeft nu 50,5 miljard gekregen. Dat is uitgeklaard in de algemene discussie over de Europese meerjarenbegroting, waarbij men ook andere prioriteiten in aanmerking heeft genomen, zoals landbouw. Men moet nu eenmaal met 25 lidstaten een akkoord bereiken en het resultaat van het zevende kaderprogramma beantwoordt volgens minister Moerman vrij goed aan de Vlaamse noden en wensen. Het gaat overigens niet enkel om het bedrag – dat toch ook 60 percent groter is dan dat voor het vorige programma – maar ook om de manier waarop dat wordt besteed. Zelf zou de minister wel hebben aangedrongen op een groter opstartkapitaal voor de European Research Council.

Mevrouw *Miet Smet* vraagt naar de optelsom van wat Europa en de diverse lidstaten samen uitgaven, en de vergelijking daarvan met het bedrag dat de Verenigde Staten uitgeven, gerelateerd aan de bevolkingscijfers. Mevrouw Smet merkt ook op dat het militaire onderzoek veel concrete toepassingen in de civiele wereld oplevert. Dat moet dus ook worden meegeteld

Minister *Moerman* zegt toe die cijfers ter beschikking van de commissie te stellen. Ze weet dat Japan meer uitgeeft. Maar ze wijst erop dat in de Verenigde Staten de federale uitgaven voor civiel onderzoek stagne-

ren: de National Science Foundation heeft voor het eerst in lange tijd zijn budget zien krimpen. Europa doet het volgens haar dus al bij al niet zo slecht. Wat het militaire onderzoek betreft, stelt de minister dat destijds al is beslist dat in Vlaanderen dergelijk onderzoek wordt uitgesloten van IWT-steun.

Heel de wereld worstelt met het probleem van de economische valorisatie van het wetenschappelijk onderzoek: de oorzaken zijn complex en de oplossingen zeer verscheiden. Men moet er allereerst voor zorgen dat, als men het wetenschappelijk onderzoek economisch wil valoriseren, de financiering daarvoor voorhanden is. Daarom is de eerste prioriteit in Vlaanderen dat de financieringsinstrumenten op dat vlak op elkaar worden afgestemd en dat hun aantal en het bedrag dat ze krijgen, verhoogd worden. Dat is gebeurd. Vanuit het innovatiefonds krijgen de seat capital funds van de universiteiten voor elke geïnvesteerde euro een euro extra: het kapitaal dat ter beschikking is van spin offs, is dus verdubbeld. Ook voor elke euro IWT-subsidies voor bepaalde types van innovatiebedrijven doet het Vinnof daar een euro bovenop. Al sinds 1994 bestaat er in Vlaanderen bovendien een Biotech Fonds: een rollend fonds met een kapitaal van 25 miljoen euro. Dat levert nu pas resultaten op: het VIB is echt wel een succesverhaal, ook voor spin-off en werkgelegenheid. Men mag dus geen resultaten op korte termijn verwachten.

Ook de mentaliteit van de Vlaamse ondernemers speelt een rol. Vele starters spelen liever op zeker: ze willen op een bepaald moment incasseren en groeien niet door. Is dat omdat er geen uitbreidingsfinanciering voorhanden is, omdat ze niet ter beschikking wordt gesteld, omdat de markt wordt afgeschuimd door mensen die op zoek zijn naar overneembare bedrijven? Volgens de minister gaat het om een samenspel van al die factoren.

Vorig jaar heeft minister Moerman het kader laten goedkeuren voor haalbaarheidstudies. Er zijn er nu acht, waarvan die over de competentiepolen al operationeel is. Dat is voor de minister een instrument bij uitstek om aan valorisatie te doen en om de innovatieparadox voor een deel op te lossen. In de competentiepolen worden de universiteiten, hogescholen, kenniscentra, grote bedrijven en KMO's samengebracht, waardoor een goede kans op valorisatie ontstaat. De eerste competentiepool van dat nieuwe type is Flanders Food. Dat is al operationeel. De minister wil in de toekomst nog meer competentiepolen – ze

sluit zelfs horizontale polen niet uit. Zo is biotech een ‘enabling technology’, die van pas kan komen in ‘food’ maar die bijvoorbeeld ook mogelijkheden kan creëren op het vlak van ‘farma’ en ‘nanotechnologie’. Om de competentiepolen in al die verschillende domeinen waarvoor haalbaarheidstudies lopen, tot stand te laten komen, zal de overheid natuurlijk ook geld moeten uittrekken. De minister heeft daarvoor de nodige fondsen gevraagd in de begroting van 2007.

Minister Moerman treedt mevrouw Gennez bij als ze stelt dat technologische innovatie te eng werd geïnterpreteerd. In haar beleidsnota, in het begin van de legislatuur, heeft de minister al aangegeven dat ze een breder concept wilde.

De minister heeft nog geen formele vraag ontvangen voor het federale strategisch innovatiecomité. Uiteraard is de Vlaamse overheid altijd bereid om te praten, maar wel met respect voor ieders bevoegdheden. Het gros van de bevoegdheden inzake wetenschap en technologie ligt in Vlaanderen. De minister wil wel dat de diverse overheden met elkaar samenwerken, in plaats van naast elkaar te werken. Daarom heeft ze in 2003, als federaal minister van Wetenschapsbeleid een groep ‘Drie percent’ opgericht op hoog niveau, voorgezet door Luc Soete, die precies tot opdracht had om te onderzoeken hoe dat kon gebeuren. Die groep heeft intussen haar conclusies ingediend. Vlaanderen is overigens Finland niet. In Finland kan men heel de policy mix maken in één entiteit en kan men dus optimaal financieringsinstrumenten, subsidies en fiscaliteit op elkaar afstemmen. Met een Vlaams strategisch comité is er nog geen optimale policy mix: de fiscaliteit ontbreekt.

De minister heeft wel al geregelde contacten met de bevoegde minister van de Franse Gemeenschap, mevrouw Simonet. Intussen zijn ook de interuniversitaire attractiepolen (IUAP's) in een volgende generatie vernieuwd.

Het IWT is voor het eerst in 17 jaar doorgelicht. In 2003 was dat maar bij 35 percent van de bedrijven bekend, nu al bij de helft, dankzij de diverse acties. Die grotere bekendheid levert natuurlijk meer aanvragen op en vergt dus ook meer geld. De minister heeft voor volgend jaar substantieel meer geld gevraagd voor O&O-bedrijvensteun binnen het IWT. Er wordt gevraagd dat de regio's precies daar meer geld aan uitgeven om te matchen met de federale maatregelen.

In het Milieu-Innovatieplatform (MIP) hebben de bevoegdheden Energie, Leefmilieu en Wetenschap samen de alternatieve aandrijfwijze voor bussen in een project van innovatieve aanbesteding gestoken. Als de minister in een nota van een collega ruimte ziet voor een innovatieve aanbesteding, vraagt ze om dat in de gedachtegang op te nemen. Bijvoorbeeld voor een nieuw systeem om passagiers op de bussen te tellen, sluit ze een innovatieve aanbesteding in de toekomst niet uit.

De minister tracht een evenwicht te behouden tussen het toegepast en het fundamenteel onderzoek. Veel ontdekkingen worden gedaan als men er niet naar op zoek is. Er zijn zo voorbeelden genoeg van toevallige ontdekkingen die tot commercialiseerbare producten hebben geleid. Het nut van fundamenteel onderzoek mag dus zeker niet uitgesloten worden.

Op de begroting 2006 is een half miljoen euro uitgetrokken om aan het probleem van de kostprijs van de patenten te verhelpen. De minister wil die bedrijven – en dan vooral KMO's – ondersteunen die advies willen over de beste manier waarop ze hun intellectuele eigendom kunnen beschermen. Ze moeten bovendien steun krijgen voor de initiële kost voor het nemen van een internationaal octrooi. Nu al geven de juridische adviseurs van het IWT maandelijkse opleidingen aan innovatieactoren en bedrijven over intellectuele eigendomsrechten (IPR) en octrooiname, met de focus op het pre-octrooi traject.

Over het innovatiebeleidsplan is een Vesoc-overleg gepland. Voor de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering is nog geen datum vastgelegd.

Er is ook een innovatiecoach voor KMO's ingevoerd en daar is ook al een bepaald bedrag aan gekoppeld.

De minister is het volledig met de heer Peumans eens: het is allemaal veel te ingewikkeld. Daarom bevat het KMO-actieplan een actielijn administratieve vereenvoudiging. Er is trouwens al wat vereenvoudigd: sinds 2002 kunnen de KMO's rechtstreeks naar het IWT voor onderzoeks- en innovatiesteun. Dat was geconcipieerd als een administratief vereenvoudigde aanpak avant la lettre: met een relatief beperkt indieningsdossier, een rechtsreeks gesprek en duiding door externe deskundigen, een eenvoudig steuncontract, vereenvoudigde rapportageverplichtingen en een snelle afhandeling. Dat zal ook aan bod komen in de tussentijdse evaluatie van het zevende kaderprogramma.

De bedrijven werken ook veel samen met overheidsactoren, kennisinstellingen en universiteiten. Dat verandert dan ook een beetje het plaatje van de financiële verdeling zoals de heer Peumans dat heeft geschetst. Tot 2004 bestond het Vlaams contactpunt voor KMO's voor de kaderprogramma's enkel op papier. Na een benchmarking is dat reëel bestaft: er werken nu vier mensen en binnenkort komen er daar vijf of zes bij. Daar is het budget al voor uitgetrokken.

Aan de heer Van Goethem zegt minister Moerman dat over Vlaams-Waalse verhoudingen voor deelname aan een Europees kaderprogramma geen afspraken kunnen worden gemaakt: een en ander is gebaseerd op het aantal aanvragen en hoe die worden beoordeeld. Het gaat om competitie: Vlaanderen moet dus maar hard werken, veel aanvragen indienen en de bedrijven en instellingen goed begeleiden.

De heer *Jan Peumans* merkt op dat het Vlaamse EU-aandeel toch altijd hetzelfde bedrag is. Hij verwijst naar pagina 227 van de Speurgids 2006.

Volgens de minister gaat het om een raming, volgens de berekende return van 2,2 percent.

De minister verklaart dat het IWT een IVA wordt en het FWO waarschijnlijk een EVA. Maar de beslissing over het FWO moet nog worden genomen.

Mevrouw Merckx-Van Goey had het over de sectorspecifieke studies in verband met het innovatiepact. De voorzitter van de VRWB heeft de minister onlangs gemeld dat die in de eindfase zitten.

Inzake het IWT wil mevrouw *Caroline Gennez* nog weten of de minister kwantitatieve gegevens heeft over de verschuiving van technologische naar ruimere steun, die ze overigens toejuicht.

De minister verklaart niet te beschikken over die gegevens. Ze vermoedt dat dat het voorwerp zal moeten uitmaken van een studie van bijvoorbeeld het steunpunt O&O.

Mevrouw *Gennez* zegt nog dat haar fractie pleit voor 2 percent innovatieve aanbesteding in elk beleidsdomein. Ze vraagt of de Vlaamse Regering ter zake concrete doelstellingen heeft.

Minister *Moerman* zegt onmiddellijk bereid te zijn de doelstelling van mevrouw *Gennez* te realiseren. Maar

ze kan haar collega's dat enkel vragen: zij moeten dat, elk in hun beleidsdomein, implementeren. Minister Moerman probeert dat wel aan te moedigen. Het is overigens de bedoeling dat alle ministers daarover jaarlijks rapporteren. Maar er is niets moeilijker dan een horizontaal beleid te voeren.

De commissievoorzitter besluit dat de commissie in het najaar ruimschoots aandacht zal besteden aan het innovatiebeleidsplan van de Vlaamse Regering.

De verslaggever,

De voorzitter,

Koen
VAN DEN HEUVEL

Trees
MERCKX-VAN GOEY

BIJLAGE

Verdeling van de goedgekeurde begroting van het zevende Kaderprogramma over de deelprogramma's

(in miljoen euro)

1. Samenwerking	32.492
Gezondheid	6.134
Voeding, landbouw en biotechnologie	1.935
Informatie- en communicatietechnologieën	9.020
Nanowetenschappen, nanotechnologieën, materialen en nieuwe productietechnologieën	3.467
Energie	2.385
Milieu (inclusief klimaatverandering)	1.886
Vervoer (inclusief ruimtevaart)	4.150
Sociaal-economische wetenschappen en geesteswetenschappen	657
Ruimtevaart	1.429
Veiligheid	1.429
2. Ideeën	7.560
3. Mensen	4.777
4. Capaciteiten	3.944
Onderzoeksinfrastructuur	1.708
Onderzoek ten behoeve van KMO's	1.328
Kennisregio's	126
Onderzoekspotentieel	320
'Wetenschap in de maatschappij'	329
Internationale samenwerkingsactiviteiten	133
5. Niet-nucleaire acties van het GCO (Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek)	1.751
Totaal	50.524